

HARCKÉSZÜLTSEG ÉS HADTÁPKIKÉPZÉS

Hogyan oktassuk a hadtáp „összkövetelményi program”-ban előírt szakharcászati kiképzés egyes tárgyköreit

Dr. Generál Tibor alezredes, a hadtudományok kandidátusa

A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia hadtáp tanszékének csapatkapcsolatai, illetve az akadémiai oktatás során szerzett tapasztalatok azt bizonyítják, hogy az 1978-ban kiadott „Hadtáp Összkövetelményi Program”-ban – a régihez viszonyítva újszerűen – előírt szakharcászati kiképzés tárgyi és módszertani vonatkozásai még a csapatoknál nincsenek kellően kimunkálva és e vonatkozásokat nem értelmezik egységesen. Ennek a problémának a megoldását segíti majd elő az MNHF-ség által kiadásra tervezett Módszertani Segédlet, amely átfogja a szakharcászati kiképzés teljes anyagát, és tömören, utalások formájában segíti elő az egyes foglalkozások előkészítését és lefolytatását. A tapasztalatok alapján azonban már most célszerűnek látszik, hogy olyan mintát adjunk közre, amelyben részletesen feldolgozzuk a szakharcászati kiképzés 1. sz. tárgykörének két foglalkozását. A javasolt időszükséglet az ÖKP-ban megadott óraszámnak felel meg. Ezt növelni lehet, ha a gyakorlati foglalkozásokat szakharcászati vagy harcászati gyakorlatok keretében hajtjuk végre.

*

A mintaként kiválasztott tárgykör címe: A tábori őrszolgálat. A menet (szállító) oszlop és a települési körlet őrzésvédelme. (ÖKP. 285. o.)

A tárgykört jellemző sajátosságok: A tárgykör szervesen beilleszkedik a hadtápbiztosítás valamennyi tevékenységébe és rendszabályába. Tananyagának jártasság-, illetve készség szintű elsajátítása egyik alapvető feltétele a hadtáp életképesség megóvásának és az előtte álló feladatok sikeres végrehajtásának. A tárgykör feldolgozása során a hadtápegységek rendeltetésszerű tevékenységének konkrét körülményeire kell alkalmazni azokat a szabályokat, amelyeket a katonák az alapkiképzés során az ügyeleti- és őrszolgálattal, a karhatalmi alaptevékenységekkel, a katona harctevékenységgel, továbbá az erődítéssel, álcázással, a műszaki zárással, az ön- és kölcsönös segélynyújtással kapcsolatban – különböző mélységgel – elsajátítottak.

A hadtáp katonáknak – attól függően, hogy melyik időszakban szolgálnak – jártasságot vagy készséget kell szereznii, illetve azokat megszilárdítani a tábori őrs- és járőr szolgálatban, a szállítóoszlop és a hadtápegység települési (elhelyezési)

körletének fedezőbiztosításában, a kiserejű földi és légi ellenség elleni harcban és az ellenség támadó erő által okozott károk felszámolásában.

A kiképzés során alapvetően érvényre kell juttatni az MNK Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzata (Ált./20./VI. és VII. fejezetei; az MN Harcászati Szabályzata (zászlóalj – század) Ált./5./III. és VIII./2. fejezetei; a Csapathadtáp Utasítás (Htp./3.) (hadosztály – ezred) III. fejezetét; a KÁBESZ (Ált./38./IV. és V. fejezeteinek előírásait. Maradékáltalánul fel kell használni a hadtáp ÖKP által előírt egyéb segédleteket és oktatófilmeket.

A vonatkozó alapvető szabályzat (utasítás, segédlet) pontok oktatása és begyakoroltatása a következő sajátosságok céltudatos figyelembevételével (érzékelésével) történjen:

- a feladat végrehajtása ismeretlen terepen, idegen nyelvű és ellenséges érületű lakosság, továbbá lélektanilag megdolgozott, mindenre elszánt ellenséges csoportok, korszerű és hatékony haditechnikai eszközök behatásának körülményei között történik;

- az a települési (elhelyezési) körlet, ahol az erőket és eszközöket őrizni, illetve amelyet védeni kell, ideiglenes jellegű, a fedett terepen és sötét napszakban a tájékozódás nehéz;

- a támadó ellenséges erők és eszközök nagysága ismeretlen, a hadtápegység létszáma és rendszeresített fegyverzete (tüzereje) csekély, az együttműködő csapatok távolabb helyezkednek el, a védelemben csupán a javításban levő vagy vételező technikai eszközöket, illetve ezek vezetőit, kezelőit, továbbá a könnyű sérülteket lehet bevonni;

- a fegyveres figyelő egyidejűleg a szakmai feladatát is ellátja, illetve a harcriadó rendszerint szakmai feladat végrehajtása közben éri a hadtápegységet;

- elnyúló menetoszlop és széttagolt település (elhelyezés) esetében az erők értesítése nagyfokú szervezettséget, centralizálása és átcsoportosítása pedig huzamosabb időt, fegyelmet és begyakorlottságot igényel.

1. sz. Foglalkozás (elméleti ismertetés, bemutatás, gyakoroltatás)

A foglalkozás tárgya: A tábori őrszolgálat ellátása és a szállító (menet) oszlop őrzésének-védelmének begyakoroltatása.

A foglalkozás során elérendő célkitűzések:

- felfrissíteni a katonáknak az őrszolgálat, a fegyverhasználattal kapcsolatos ismereteit: bemutatni és begyakoroltatni a tábori őrség (őrszem, fegyveres figyelő) és a járőr összeállítását, szolgálata ellátását és váltásának végrehajtását.

- megismertetni a katonákkal a hadtáp menet (szállító) oszlopot érhető ellenséges földi és légi támadások célját, módjait, valószínű területeit, a támadóeszközök felismerésének, valamint a szervezett védekezés kiváltásának jeleit és módozatait; begyakoroltatni a menet (szállító) oszlop védelmének támadása elhárításának, megsemmisítésének fogásait és módszereit;

- begyakoroltatni a katonákkal az ellenséges behatás károsító következményei felszámolásának rendjét és fogásait;

- elérni, hogy a katonák képesek legyenek a tábori őrszolgálat, a szállító (menet) oszlop őrzés-védelmével kapcsolatos feladatokat szakharcászati komplex foglalkozásokon, gyakorlatokon önállóan vagy rajkötélékben végrehajtani.

A foglalkozás javasolt időtartama: $3 \times 2 = 6$ óra (360 perc).

A foglalkozás oktatási kérdései, azok összetevői (részkérdései), a levezetés időszükséglete, módszere, módszertani tanácsok, útmutatók.

A) Az őrszolgálat célja, rendeltetése, feladatai menetben és a települési körletben

a) A hadtápmunka és a hadtápjelzők őrzendő elemeinek jellemző sajátosságai harcban, tábori körülmények között.

b) A hadtápjelző őrzésének, védelmének célja, fogalma

– az őrszolgálat fogalma, rendeltetése általában;

– tábori őrség (jelzőrendszeres őrzés) célja, az őrszem (őr-őrtárs, fegyveres figyelő, fűlélő) és a járőr szolgálatának sajátosságai, befolyásoló tényezői a hadtápjelzők közvetlen biztosításában és a személyi állomány riasztásában.

c) A menet (szállító) oszlop és a települési körlet funkcionális elemei közvetlen őrzésének feladatai, megszervezése és végrehajtása.

Az oktatási kérdés feldolgozásának időszükséglete: 20 perc elméleti ismeretetés (szemléltetőeszközökkel).

B) A tábori őrség vezénylése, őrhelyek kijelölése, az őrkök felállítása, fegyverhasználat, jelek-jelzések továbbítása, pihentetés

a) A tábori őrség vezénylésének elvei kisebb és nagyobb hadtápjelzőkkel: az objektumparancsnokságok (vezető- és ügyviteli szervek, bejáratok, lőszer-raktárak, rakétatechnikai és más fontosabb objektumok, elemek, alegységek) őrzése és járőrőrzés huzamosabb időre vezényelt tábori őrséggel; a rövidebb időre vezényelt fegyveres figyelő alkalmazása kisebb jelentőségű objektum elemeinek biztosítására; a hadtápjelzők őrzésének sajátosságai olyan környezetben, ahol a lakosság ellenséges érzületű.

b) Az őrhely (figyelőhely) elemei, eszközei: az őrhelyek kijelölése (mozgási körletek, jelszó – jelhang, figyelési-fűlélési sáv, irány, jelek és jelzések, különösen figyelendő jelenségek meghatározása, éjjellátó eszközök alkalmazása; a fegyverhasználat esetei, módjai, eszközei, dublirózásuk módszerei és fogásai lát- és hangjelző, illetve hírközlő eszközökkel.

c) Vegyi-, sugár- és bakteriológiai figyelés, tüzek keletkezésének megakadályozása, belső rend fenntartása, egyéb veszélyhelyzetek észlelése.

d) A tábori őrség (fegyveres figyelők) pihentetése.

Az oktatási kérdések feldolgozásának időszükséglete: 40 perc.

C) Az ellenséges földi csoportok és légi kötelékek területei, a támadásuk elbáritásának módjai

a) A hadtápjelző ellen alkalmazható földi és légi támadó kötelékek, eszközök harci jellemzői: atom-, vegyi-, bakteriológiai- és gyújtófegyverek; rakéta-, tüzérségi és aknavető tűz; előrevetett vagy visszamaradó gépesített és harcokci-alegységek; légi és folyami deszantok, felderítő-diverziós csoportok, osztagok; ellenforradalmi és fosztogató bandák, ellenséges érzületű lakosság; repülő géppár, raj, század, helikopter raj stb.

b) Az ellenséges földi kötelékeknek a hadtápjelző menet (szállító) oszlopa elleni támadása (behatása) várható területei: úthézagok, vízi akadályok, töltések, rombolt műtárgyak és útszakaszok, egyenes vagy nehezen leküzdhető útszakaszok, erdei fatorlaszok, lakott helységek omladékai stb.

c) A földi ellenség támadásának elhárítása *nagyobb ellenséges erő esetén*: kitérés a támadás elől (harc nélkül vagy az ellenség lefogásával, oszlopfordítással, a biztosító erők felzárkózásával és más menetvonal igénybevételével; illetve harcjárművekből álló megerősítés bevarásával (lásd: 3. sz. vázlat); *kisebb ellenséges erő esetén*: az ellenségnek a biztosító erők által arcból történő lefogásával és megkerülő osztag alkalmazásával vagy a menet gyorsított folytatásával.

d) A *tűzérségi rábatás* körzetének leküzdése: az egyes gépkocsik eltérő sebességével és követési távolságával; oszlopnnyújtással és a menetsebesség fokozásával; a gépkocsik egyenkénti, gyors átbocsátásával; párhuzamos menetvonal igénybevételével.

e) A légi figyelő tevékenysége és a *légi ellenség támadásának elhárítása*: alacsony támadás esetén letérés a mellékterepre, ködképző eszköz alkalmazása, ösztűz a légi támadó eszközökre a rajparancsnok vezetésével (lásd: 4. sz. vázlat); nagymagasságból történő bombázás, fedélzeti rakétacsapás esetén távköz és sebességnövelés: tűznyitás az alacsonyan támadó repülőgépekre, helikopterekre.

f) A TZR – mint harckocsi tartalék – szerepe a menet (szállító) oszlop biztosításában.

Az oktatási kérdés feldolgozásának időszükséglete: 60 perc.

D) *Biztonsági rendszabályok*: egyéni védőeszközökkel kapcsolatos előírások; a személyszállítás és anyagmozgatás biztonsági előírásai; a harcászati gyakorlatok főbb biztonsági előírásai; lőszer, pirotechnikai anyagok kezelésének előírásai; tűzvédelmi előírások.

Az oktatási kérdés feldolgozásának időszükséglete: 30 perc.

E) *A menetoszlopot ért ellenséges földi támadás elhárítása védelemmel, védelemből támadásba való átmenettel a rajparancsnok vezetésével* (gyakorló foglalkozás).

a) Visszamaradt ellenséges csoport támadása a szállító raj (szakasz) zöme ellen (a rendelkezésre álló tereptől függően) a támadás észlelése, az értesítés végrehajtása; a biztosító csoport tevékenysége az ellenség arcból történő lefogása céljából.

b) A zöm mellékútra vagy a mellékterepre (fedezékbe) való letérése (irányítása), esetleg menetoszlopának megfordítása, gyülekeztetése a lőtávolságon kívül.

c) A megkerülő csoport és a tartalék harcrendjének felvétele, a rajparancsnok parancsa a támadásra (manőverre).

d) A támadás (az ellenség megkerülésének és megsemmisítésének, visszavonulásra kényszerítésének) végrehajtása.

Az oktatási kérdés feldolgozásának időszükséglete: 150 perc.

F) *A következmények felszámolása*:

– a felhasznált lőszerkészletek pótlása; tüzek oltása; ön- és kölcsönös segítségnyújtás, sérültkihordás, járművek előkészítése sérültek szállítására, sérültek felrakása; a sérült gépjárművekről a készletek átcsoportosítása, vontatások megszervezése; az oszlop újbóli rendezése.

Az oktatási kérdés feldolgozásának időszükséglete: 60 perc.

Módszertani tanácsok, útmutatók:

A foglalkozásvezető a gyakorlótéren (alakulótéren, tanpályán, megfelelő elő-

készített terepszakaszon) a besorolt járművek mellett vonalba (2-3 raj esetében: oktatási négyzetbe) felsorakoztatja az állományt. A jóváhagyott foglalkozási jegy alapján egymás után kifejti a részkérdéseket, amelyeket vázlatról (plakátról) szemléltet (lásd: 1. sz. vázlat).

Felhívja a figyelmet az ÁHKSZ időszakában az őrszolgálat, illetve harci körülmények között a tábori őrség szolgálatának különbségeire (a tábori őrség őrszeme őrből és őrtársból áll; a fegyveres figyelő az ÁHKSZ időszakában az őrség körletét őrzi, harcban viszont a hadtápszervezet funkcionális elemét biztosítja, légi és vegyi-, sugárfigyelést is folytat stb.); a jelzőrendszeres őrzés békében az őrk tevékenységeinek technikai jelzőrendszerrel (Sz-100) vagy őrkutyákkal való kiegészítése, harcban viszont az értesítés módjai és eszközei minden esetben alkalmazandók stb. Ezután bemutat egy tábori őrszolgálatra szabályosan felkészült katonát, ellenőrző kérdéseket tesz fel és áttér a következő oktatási kérdésre.

Ennek kapcsán egymás után kifejti a részkérdéseket, amelyeket vázlatról szemléltet (lásd: 2. sz. vázlat). Szabályosan felszerelt katonák segítségével bemutatja az őrszem és a fegyveres figyelő ór-(figyelő-) helyének kijelölését, a fegyverhasználat módjait. Bemutatja a hadtápszervezeteknél alkalmazható lát- és hangjelző eszközök [jelzőrakéták, színes füstképző eszközök, nyomjelző lövedékek, ködgyertyák, színváltós lámpa, zászlók, tárcsa, sapka- és karjelek, a gépkocsi differenciálművére szerelt fényjelzők, éjjellátó eszközök, lövés-kombinációk, kézi sziréna, síndarab, harang, síp, kürt, vezényszavak, kisteljesítményű (URH) rádió, távbeszélő stb.]

Ezután a következő oktatási kérdés részleteit vázlatok (plakátok) felhasználásával egymás után fejtsse ki. Az ellenséges földi és légi támadó eszközöket, illerve ezek főbb harcászati-technikai adatait táblázatokkal, modellekkel (makettekkel) szemléltesse. Az adatok alapján mutasson rá arra a csekély időmennyiségre, amely a védekezés megkezdéséig rendelkezésre áll, majd vonja le az észlelés, értesítés és gyors cselekvés összefüggésével kapcsolatos következtetéseket. A biztonsági rendszabályok kapcsán a foglalkozásvezető a KÁBESZ és a foglalkozás során alkalmazott eszközök kezelési utasításainak (anyagismeret) alapján az előzőekben felsorolt részkérdésekből – előre begyakorolt katonák segítségével – azokat a fogásokat mutassa be, amelyek a következő oktatási kérdések kötelekszerű begyakorlásának biztonságos végrehajtásához szükségesek. A főbb fogások ismeretét, az ezekben szerzett jártasságot ellenőrizze. A gyakorló foglalkozáshoz a foglalkozásvezető – a foglalkozási jegyen rögzített előzetes terve szerint – az állományt ossza be ellenséges „jelző” és saját szállító csoportokra, majd jelölje ki a raj- (oszlop-) parancsnokot, aki intézkedjen az élgépkocsin haladó „biztosító csoport” (légi és vegyi-sugárfigyelő, néhány másodvezető) és a tartalék (TZR) megalakítására. Ezután a raj- (oszlop-) parancsnok tartson eligazítást, amelyben személy szerint szabja meg a feladatokat és szervezze meg a csoportok közötti együttműködést.

Az eligazítást követően a „jelző” részleg foglalja el a tüzelésre legalkalmasabb, előre szemrevételezett helyet, az oszlop pedig vegye fel nagyobb távolságban (1–2 km) kijelölt megindulási helyzetet, majd közelítsen a támadásra kijelölt terepszakasz felé. A „jelző” részleg várja be, amíg az oszlop 1/3-a elhalad, majd nyissa meg a tüzet. A „Biztosító csoport” foglaljon tüzelőállást és fogja le az ellenséget. Amikor a lefogás viszonylagos biztonsággal megtörtént, a zöm – előre megállapított jelekre – gyorsan, de biztonságosan térjen le a kijelölt mellékútra vagy foglaljon fedezéket a mellékterepen. Ha ezekre nincs lehetőség, akkor

normagyakorlásként, a rajparancsnok irányításával – végezzék el a menetszlop megfordítását és menetljenek 0,8–1,0 km-t visszafelé, ahol a személyi állomány szálljon gépkocsiról. Itt a rajparancsnok alakítsa meg a „megkerülő” csoportot, szabja meg a konkrét feladatukat, az oszlop biztosításával bízva meg a tartalékot, majd személyesen vezesse a zöm megkerülő tevékenységét. Amikor a „megkerülő” csoport tagjai az „ellenség” hátában és oldalában tüzelőállást foglaltak – foglalkozásvezető „fújja le”, majd részletesen értékelje a gyakorlatot.

Amennyiben az „ellenség” támadásakor a terep lehetővé tette a fedezékbe való vonulást, vagy a mellékút igénybevételét, úgy a menetszlop megfordítását a gyakorlat végén kell végrehajtani a Kiképzési Normák (Htp./5.) 395–406. oldalain kifejtett elveknek az adott körülményekre való alkalmazásával.

A foglalkozásvezető a következmények felszámolásához, a foglalkozást megelőzően teremtsen meg a Kiképzési Normák (Htp./5.) 1/3. alfejezet 5/c. pont (Tűzek oltása gépjármű maketten) és az 1/5. alfejezet 2. (elsődleges kötés), 3. (vérzés elállítása), 4. (segélynyújtás csonttörésnél), 8. (sérültek kihordása átszegdelt terepen), továbbá a 11/a. negyedik bekezdés (8 fő fekvő sérült felhelyezése a szükséganyagok felhasználásával sebesült szállításra előkészített általános járműre) normagyakorlásának feltételeit. Ezen kívül biztosítson vonórudat és vontatókötelet.

Rendelje ki (kérje kirendelni) a foglalkozásra az ellátó század (illetékes alegység) szolgálatvezetőjét és technikusát, illetve az ezred (illetékes) segélyhely állományából egy-két egészségügyi katonát. Közlés formájában adja meg a menet (szállító) oszlopot ért támadás károsító hatását a következők szerint:

- *gyújtólövedéktől égő* motorházak olyan kocsiszekrényes töltőgépkocsiknál, amelyek löszert, illetve üzemanyagot szállítanak;
- *sérült gépkocsik*: motorblokk-, továbbá kormányműsérülés,
- *felhasznált löszert*: személyenként differenciálva 0,1 javadalmazás;
- *sérültek*: fej-, felső és alsó végtag, mellkassérülés (nyitott légmell); vérzés; vállcsont-, alkar-, lábcsonttörés.

A foglalkozás során a foglalkozásvezető az egyes részkérdéseket módszeresen vegye át. A felhasznált löszerkészlet pótlását kösse össze az érintett hadtápszervezet löszertjavadalmazása kiszámításának és az egyes személyek által felhasznált löszert alegységek javadalmazásban történő meghatározásának gyakorlásával. A gépkocsitűzek oltását, az ön- és kölcsönös segélynyújtást, a sérültkihordást és a sérültek felrakását normagyakorlások formájában kell lefolytatni a Kiképzési Normák (Htp./5.) előzőekben felsorolt pontjai szerint meghatározott körülmények biztosításával.

A gépkocsitűzek oltását össze kell kötni a tűz lokalizálásával (aljnövényzet eltávolítása, friss földszívása stb.) A sérült gépjárművekről történő készletátcsoportosítást a címzettek és az eredeti rakománycsoportok, továbbá a veszélyes anyagokra vonatkozó előírások figyelembevételével kell végrehajtani. A változásokat a rakjegyzéken át kell vezetni. A foglalkozásvezető lehetőleg mutassa be az „egy oldalról”, „két oldalról” és a „véggel össze” átrakási változatokat, továbbá az oldalfalmagasító alkalmazását.

A vontatás megszervezésénél be kell mutatni a vontatókötelet és a vonórúd alkalmazását (a motorblokk sérülése esetén) továbbá – ha lehetőség van rá – a „félleg terhelt” vontatási módszert (a kormánymű sérülése esetén). Ez utóbbihoz darus gépkocsi szükséges. Az oszlop újbóli rendezése az átcsoportosított rakományok és

az anyagátadás sorrendjének figyelembevételével történik. Amennyiben a szállító-oszlop egy címzett részére szállítja az anyagi eszközöket, úgy az oszlop rendezésekor a lőszernek és az üzmánynak egymástól megfelelő távolságra történő sorolására kell figyelmet fordítani.

2. sz. FOGLALKOZÁS (gyakoroltatás):

A foglalkozás tárgya: A települési körletben levő hadtápegység tevékenysége az ellenség földi támadó csoportjai behatásának elhárítása, az ellenség megsemmisítése érdekében.

A foglalkozás során elérendő célkitűzések:

– begyakoroltatni a kiképzési kötelékkel az értesítés jeleinek és jelzéseinek leadását és továbbítását, továbbá az ezek által kiváltott tevékenységeket;

– a gyakorlatban egyes hadtápegységek védelmének körülményeire alkalmazni azt a jártasságot, amelyet a katonák a harcászati kiképzés során megszerettek;

– felfrissíteni a katonákkal a települési körletben tevékenykedő hadtápegységet veszélyeztető földi csoportok lehetséges válfajairól, ezek harci jellemzőiről szóló ismereteket, begyakoroltatni az ellenük való harc során a tűz- és manőver rendszabályait, megsemmisítésük módszereit és fogásait, valamint a hadtápegység funkcionális elemeinek együttműködését;

– szilárdítani a korábbi foglalkozásokon megszerzett jártasságot az ellenség támadó csoport által okozott káros következmények felszámolásában;

– elérni, hogy a katonák képesek legyenek a rendeltetésszerű tevékenységük közben, rajtaütésszerűen támadó ellenséges földi csoport behatásának elhárítására, illetve az ellenség megsemmisítésére vonatkozó feladatokat szakharcászati komplex foglalkozásokon, gyakorlatokon – a megszabott helyüknek és szerepüknek megfelelően – végrehajtani.

A foglalkozás javasolt időtartama: $3 \times 2 = 6$ óra (360 perc).

A) A települési körletben levő hadtápegység tevékenysége az ellenség földi támadó csoportok ellen, módszere, módszertani tanácsok útmutatók.

A foglalkozás oktatási kérdései, azok összetevői (részkérdései), a levezetési csoportjai támadásának elhárításában, illetve az ellenség megsemmisítésében.

a) A hadtápot veszélyeztető ellenséges földi csoportok válfajai és ezek harci tulajdonságai (ismétlés).

b) A hadtápbjektumok körvédőképes védelménél alkalmazott módszerek és létesítmények jellemzői (lásd: 5. sz. vázlat):

a hadtápszervezet belső csoportosítása egyes funkcionális elemeiből létrehozott harci csoportok, tartalékok; gyülekezési hely, védőkörletek; műszaki létesítmények: lövészetknő, lövészgödör, lövészárók, tűzfészekként alkalmazott személyi és technikai óvóárkok (-helyek), fedezékek, gyalogsági és harckocsi akadályok; a települési körlet műszaki berendezésének ütemei.

c) A személyi állomány tevékenysége a harciriadó („földi támadás”) jelére: a rendeltetésszerű tevékenység abbahagyása, a fegyverzet tűzkész állapotba hozása; a védőkörletek elfoglalása; a támadással érintett védőkörletekben a harc felvétele a támadó ellenséggel; a tartalék összevonása a gyülekezési körletben.

d) Az ellenség földi támadásának elhárítása (az ellenség megsemmisítése) védelemmel: a védelem megszervezésének alapvető rendszabályai a hadtápszerve-

vezetek települési körletében: a védőkörletek és az azokat előkészítő, illetve megszálló harci csoportok, továbbá a tüzelési sávok (tűzösszeköttetés) kijelölése; a tűzösszpontosítás irányainak meghatározása; az átkarolás, az oldal- és hátbatámadás megelőzése; a védelem mélységben való lépcsőzése lehetőségének biztosítása;

- az ellenséges támadó csoport erejének, támadása megtévesztő és alapvető irányának felderítése, szándékának meghatározása;

- jelentések továbbítása a csapatparancsnokság és a támadással érintett védőkörletekből az objektumparancsnokság részére; parancsok (jelentések) továbbítása; a távoleső erők gépkocsin történő berendelése, illetve a támadással nem érintett védőkörletek állományának részleges vagy teljes kivonása, átcsoportosítása;

- az erő kifejtés összpontosítása, az ellenség támadási irányáiban a zárótűz (tűzsávok) feltételeinek megteremtése, az első lépcsőben levő védőkörlet erőinek hátravonása, a felzárkózó ellenség kézigránáttal, a meglévő fegyverek zárótűzével, majd ellenlökéssel történő szétverése, visszaverése (megsemmisítése).

e) Az ellenséges földi támadó csoport visszaverése (megsemmisítése) támadással, bekerítéssel:

- az ellenséges földi támadó csoport megkerülésének, oldal- és hátbatámadásának, illetve bekerítésének feltételei: az ellenség támadásának megállítása; fedett terep elfoglalására való kényszerítése, részére jelentős veszteség okozása;

- a támadó csoportosítás (tartalék) létrehozása (a védelmi körlettel nem rendelkező, előre kijelölt funkcionális alegységekből, illetve a támadással nem érintett harci csoport (-ok) 50%-ából stb.) és gyülekeztetése a riadókörletben (kedvező terepszakaszon);

- a megtámadott harci csoport (-ok) megerősítése, tevékenységük összehangolása egymással és a támadó csoportosítás (megkerülő csoport) tűzével és manőverével;

- a támadó csoportosítás tevékenysége az ellenség átkarolása, megkerülése, oldalról vagy arcból megtámadása céljából;

- az átkarolt ellenség arcból való megrohamozása (szétverése, megsemmisítése, fogságba ejtése).

Az oktatási kérdés feldolgozásának időszükséglete: 300 perc.

A következők felszámolásakor a foglalkozásvezető az 1. Tárgykör 1. sz. foglalkozása F) oktatási kérdések feldolgozásához nyújtott módszertani tanácsok, útmutatók szerint járjon el, a C) oktatási kérdés átvételekor pedig az 1. Tárgykör 1.sz. foglalkozása D) oktatási kérdések feldolgozásához nyújtott módszertani tanácsokat, útmutatókat vegye figyelembe.

Az 1. és 2. sz. foglalkozáson szerzett tapasztalatok elemzésével tegye élővé a kérdés feldolgozását.

B) Az ellenséges támadó csoport által okozott következmények felszámolása

- ön- és kölcsönös segélynyújtás, sérültek kihordása;

- sérültek járműre történő elhelyezése;

- tüzek oltása;

- lőszer-utánpótlás végrehajtása.

Az oktatási kérdés javasolt időszükséglete: 40 perc.

C) *Munkavédelmi és baleset-elbáritási rendszabályok:*

- személyszállítás biztonsági előírásai;
- harcászati gyakorlatok biztonsági előírásai;
- tűz- és robbanásveszélyes anyagok, lőszer, pirotechnikai anyagok kezelésének biztonsági előírásai;
- tűzvédelmi előírások;
- tisztasági és egészségügyi előírások;
- a baleset-elhárítás szervezése.

Az oktatási kérdés feldolgozásának időszükséglete: 20 perc.

Módszertani tanácsok, útmutatók:

A foglalkozásvezető a gyakorlótéren (tanpályán, megfelelően előkészített terepszakaszon) a foglalkozást megelőzően teremtsen meg a Kiképzési Normák (Htp./5.) II. fejezet 8/b. pont, c. pont, d. pont, e. pont, (az egyes objektumok területén kijelölt védőkörletek elfoglalása), továbbá a Száll. a/44. (gépjárművek menetvonalon történő megfordítása) normagyakorlásainak feltételeit. A foglalkozás előtt terepasztalon, írásvetítőn, plakáton vagy táblavázlaton be kell mutatni a települési körletben levő hadtápallegység tevékenységét a földi ellenség behatása elhárításának védelemmel és támadással való változatai szerint.

A hadtápot veszélyeztető ellenséges földi csoportok ismérveit – kérdezve kifejtő módszerrel – röviden át kell ismételni.

A hadtápszervezet belső csoportosítását, a gyülekezőhelyet és az egyes védőkörleteket célszerű a terep valamely alkalmas (uralgó) pontjáról áttekinteni, illetve az egyes műszaki létesítményeket előre elkészítettetni és bemutatni.

Ezután a foglalkozásvezető jelölje ki az objektumparancsnokot, az „ellenség” jelző erőket, lehetőleg vezényelt személyekből, az egyes harci csoportokat és a tartalékot (az ezeket jelző személyeket). Az objektumparancsnok – a foglalkozásvezető segítségével – szervezze meg a körvédőképes védelmet. Rendelje a személyi állományt a funkcionális alegységek települési helyeire, illetve indítson útba 1–3 gépkocsiból álló „szállítmány”-t. Az „ellenség” adott irányból való támadását valamelyik fegyveres figyelő észlelje, értesítse az objektumparancsnokot, aki rendelje el a harciriadót („földi támadás”). A riadó vételekor minden személy harcszerűen foglalja el a részére kijelölt helyet, a szállítógépkocsik pedig a menetvonalon forduljanak vissza és vonuljanak be a gyülekezési körletbe. Itt az objektumparancsnok tájékozódjék, tegyen jelentést a csapatparancsnokság részére, majd kezdje meg az erők átcsoportosítását. Amikor a támadással érintett védőkörlet mélységében és a szárnyain a más helyekről kivont (távolabbról beérkezett) erők állást foglaltak, a védőkörletben levő személyek a tűz és mozgás szabályainak betartásával vonuljanak vissza. Amikor az „ellenség” megkezdí a felzárkózást, adott jelre (pl. jelző rakéta) – és a vonatkozási pontok figyelembevételével – ki kell váltani a zárótűzet. Ellenséges páncélozott szállító harcjármű vagy harckocsi (jelzőeszköz) esetén gyakorló kézigránátokat és kézi páncélelhárító fegyvert is alkalmazni kell. Amikor az „ellenség” előnyomulása elakadt és fedett terep elfoglalására kényszerült, az erők egy részével (az idő közben beérkező megerősítéssel) ellenlökést kell végrehajtani (lásd: 6. sz. vázlat).

Ezután a foglalkozásvezető állítsa vissza azt a helyzetet, amely a harci riadó elrendelése után alakult ki. Az objektumparancsnok a helyzetről való tájékozódása és a parancsnokság részére tett jelentés után vonja ki az erők 50 (vagy több) szá-

zálékát erősítse meg az „ellenség” támadásával érintett védőkörletet, majd – némi tartalék visszavonásával – alakítsa meg a megkerülő csoportot (hozza létre a támadó csoportosítást) és pontosítsa az együttműködést.

Ennek megtörténte után a megkerülő csoport harcszerűen (tűzzel és mozgással) jusson az ellenség oldalába (hátába), majd ügyelve a tűzzel való menővezetésre, támogassa az ellenség arcból való megrohmozását és vegyen részt annak szétverésében, megsemmisítésében (lásd: 7. sz. vázlat).

Amennyiben a kiképzési csoport létszáma nem teszi lehetővé valamennyi harcrendi elem létrehozását, úgy – alapvetően – a védelemnél a zárótűz feltételeinek megteremtését, a támadásnál pedig az ellenség megkerülését kell gyakorolni; a többi erő tevékenységét közlésekkel, jelzőerőkkel vagy eszközökkel kell érzékeltetni.

A foglalkozást részletes értékeléssel és feladatszabással kell befejezni.

(Mellékletek a folyóirat végén található.)